

Gullspångs kommun
Kommunstyrelseförvaltningen

Övergripande plan för Likabehandling Barn och utbildningsverksamheten i Gullspångs kommun 2017

VISION

**Barn och unga i Gullspångs kommun påverkar sina liv och
bidrar till en hållbar värld**

Planen syftar till att främja barns och elevers rättigheter oavsett kön, könsöverskridande identitet, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder eller ålder, samt förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Diskrimineringslag: SFS 2008:567

Övergripande plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Inledning

Den här planen ska förtydliga skolhuvudmannens lokala ambitioner och rutiner för arbetet för att främja likabehandling och förebygga diskriminering och kränkande behandling. Planen ska också ge ett stöd för varje enhet i dess arbete med att upprätta planer och dokumentation. Till planen biläggs lagtexter och blanketter för fortlöpande dokumentation i diskriminerings- och/eller kränkande ärenden.

Övergripande mål

Vision: Barn och unga i Gullspångs kommun påverkar sina liv och bidrar till en hållbar värld

Deklaration: I Gullspångs kommun utvecklar alla en god självkänsla och ett gott självförtroende

Vår målsättning

- Vi har nolltolerans mot alla former av diskriminering och kränkande behandling
- Alla vuxna är tydliga och goda förebilder.
- Alla, elever och all skolpersonal ska: Våga se! Våga säga ifrån! Våga bry sig om!
- Varje incident av diskriminering och kränkande behandling skall resultera i en reaktion från de vuxna.
- Att barn och elever med funktionsnedsättning ska kunna delta i undervisningen på lika villkor.

Vår värdegrund

- Alla är lika mycket värda.
- Alla behandlar varandra med respekt.
- Alla tilltalar varandra med respekt och ett vårdat språk.
- Alla tar ansvar för sina handlingar.
- Alla visar hänsyn för varandras och verksamhetens ägodelar.

Verksamheternas lokala likabehandlingsplaner

Utöver denna övergripande plan åligger det varje enhet att i enlighet med lagar, förordning och författning årligen upprätta handlingsplaner och rutiner för arbetet med att motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Dessa rutiner som syftar till att stärka och förtydliga barn, elever och vuxnas rätt- och skyldigheter bygger på:

- FN:s konvention om barns rättigheter
- Skollagen
- Arbetsmiljölagen
- Socialtjänstlagen
- Diskrimineringslagen
- Brottsbalken

Det gemensamma arbetet ute på enheterna är avgörande för att upptäcka och förebygga brister i såväl organisationen som den fysiska och den psykosociala arbetsmiljön.

Lagstiftning

FN:s Barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

”Ett barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv och hjälp att delta i samhället på lika villkor.”

Skollagen 2010:800 (1 kap.5§)

”Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.”

Skollagen(6 kap.6§)

”Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.”

Skollagen(5 kap.3§)

Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Läroplan för förskolan (LPFÖ98)

”Förskolan vilar på demokratins grund. Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. En viktig uppgift för förskolan är att förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom

*förskolan ska främja aktningen för varje människas egenvärde och respekten för vår gemensamma miljö.
Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen samt solidaritet med svaga och utsatta är värden som förskolan ska hålla levande i arbetet med barnen.”*

Läroplan för grundskolan, förskoleklass och fritidshem samt grundsärskolan (LGR11)

”Skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.

Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan ska gestalta och förmedla. I överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande. Undervisningen i skolan ska vara icke-konfessionell. Skolans uppgift är att låta varje enskild elev finna sin unika egenart och därigenom kunna delta i samhällslivet genom att ge sitt bästa i ansvarig frihet.”

Likabehandlingsplan

Gullspångs kommun ska ha en övergripande likabehandlingsplan som utarbetas årligen och syftar till att förverkliga Barn-kultur- och utbildningsnämndens vision. Den skolövergripande planen omfattar samtliga barn, elever och vuxna som studerar i Gullspångs kommun.

Utifrån den övergripande likabehandlingsplanen ska varje verksamhet upprätta en årlig plan där man beskriver arbetet med att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, tillsammans med rutiner för det åtgärdande arbetet (upptäcka, utreda och åtgärda).

I planen redovisas uppföljning och analys av föregående års likabehandlingsarbete liksom de åtgärder som ska prioriteras under det kommande läsåret. Det bör även ingå en redovisning av hur barn, elever och föräldrar gjorts delaktiga i arbetet och hur planen gjorts känd och förankrats.

Verksamhetschefens ansvar

- Att kontinuerligt följa upp, utvärdera och utarbeta den skolövergripande likabehandlingsplanen och det skolövergripande likabehandlingsarbetet i kommunen.
- Att regelbundet redovisa en sammanställning över anmälda kränkningar för Barn-kultur och utbildningsnämnden. I denna redovisning bör även ingå insatta åtgärder och uppföljning i respektive ärende.
- Att leda styrgruppen för likabehandlingsarbetet.
- Att ge möjlighet till kompetensutveckling i etiska frågeställningar.

Rektors och förskolechefs ansvar

- Att redovisa en årlig kartläggning och analys utifrån lagens diskrimineringsgrunder och utarbeta en årlig likabehandlingsplan för verksamheten.
- Att redovisa en årlig utvärdering och analys av förbättringsområden i skolans/förskolans lokala likabehandlingsplan.
- Att redovisa hur skolan arbetar förebyggande för att främja barn och elevers lika rättigheter och förhindra diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling och att medvetandegöra alla som arbetar på enheten om att de har ett ansvar i det förebyggande arbetet.
- Att redovisa hur skolan arbetar för att upptäcka kränkande behandling och att alla som arbetar på enheten har ansvar för att agera vid misstanke om kränkningar och trakasserier.
- Att redovisa hur kommunikation ska ske mellan rektor, personal, barn/elever och vårdnadshavare.
- Att redovisa hur skolan utreder och åtgärdar kränkande behandling. Rektor ansvarar för beslut om åtgärder.
- Att redovisa hur skolan dokumenterar händelser och åtgärder.
- Att regelbundet anmäla inträffade kränkningar till huvudmannen.

Personals ansvar:

- Som personal är du skyldig att aktivt arbeta med och ta ansvar för likabehandlingsfrågorna enligt intentionerna i den årliga planen.
- Att reflektera och ifrågasätta de normer och värderingar som förmedlas genom eget och andras förhållningssätt.
- Att åtgärder vidtas och dokumenteras om barn/elever upplever sig kränkta eller diskriminerade
- Att anmäla kränkningar eller diskriminerande behandling till rektor eller förskolechef.

Förälders/vårdnadshavares ansvar:

- Att som förälder/vårdnadshavare har du ansvar för att läsa information som skickas hem och tillsammans med barnet/eleven diskutera innehållet och uppmana ditt barn att följa innehållet i denna.

Elevens ansvar:

- Att som elev delta i utarbetandet av planen och att du i din vardag rättar dig efter planens regler.
- Att uppvisa ett gott förhållningssätt mot barn/elever och vuxna som främjar en god anda och inlärningsmiljö.
- Att vända dig till någon personal vid kännedom om trakasserier, kränkningar eller diskriminering

Förankring

Den övergripande likabehandlingsplanen ska finnas med som en grund i verksamheternas

likabehandlingsarbete. Detta arbete ska diskuteras regelbundet i personalgruppen, barn/elev/vuxenstuderandegruppen, föräldragruppen, ledningsgruppen och styrelsen för utbildningen. När ny personal anställs ska vederbörande direkt få information av rektor om såväl den övergripande likabehandlingsplanen som enheternas egna planer.

Gullspångs kommun har utarbetat en mall för de olika verksamheternas likabehandlingsarbete. Detta för att underlätta arbetet med de lokala planerna och för att minska risken att någon del i arbetet faller bort.

När skall anmälan ske?

Anmälan från personal till förskolechef/rektor

Personal anmäler till förskolechef/rektor så snart det gäller händelse som dokumenteras i blanketten ”Blankett för utredning av kränkande behandling”.

Anmälan från förskolechef/rektor till huvudman

Förskolechef/rektor anmäler till huvudman så snart det gäller händelse som är så allvarlig att ”Blankett för utredning av kränkande behandling” används. Huvudmannens representant och den funktion som anmälan skall ställas till är i dessa fall Verksamhetschef för förskola/skola.

När personal är inblandad

När personal kränker ett barn/elev ska detta omedelbart anmälas till den som företräder huvudmannen. I dessa fall Verksamhetschef för förskola/skola. Huvudmannen avgör hur det enskilda fallet ska hanteras men varje form av kränkning betraktas som allvarligt och hanteras som ett arbetsrättsligt ärende.

Utgångspunkt

En viktig utgångspunkt är den individuella upplevelsen och att den som uppger att han eller hon blivit kränkt, alltid måste tas på allvar.

2017-10-12

Maria Andersson

Verksamhetschef Barn-kultur och utbildning

Bilaga 1:

Skollagen 6 kap. Åtgärder mot kränkande behandling Ändamål och tillämpningsområde

1 § Detta kapitel har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever. Bestämmelserna tillämpas på utbildning och annan verksamhet enligt denna lag.

Diskriminering

2 § Bestämmelser om förbud m.m. mot diskriminering i samband med verksamhet enligt denna lag finns i diskrimineringslagen (2008:567).

Definitioner

3 § I detta kapitel avses med

- elev: utöver vad som anges i 1 kap. 3 § den som söker annan utbildning än förskola enligt denna lag,
- barn: den som deltar i eller söker plats i förskolan eller annan pedagogisk verksamhet enligt 25 kap.,
- personal: anställda och uppdragstagare i verksamhet enligt denna lag, och
- kränkande behandling: ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Tvingande bestämmelser

4 § Avtalsvillkor som inskränker rättigheter eller skyldigheter enligt detta kapitel är utan verkan.

Ansvar för personalen

5 § Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Aktiva åtgärder

Målinriktat arbete

6 § Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Närmare föreskrifter om detta finns i 7 och 8 §.

Skyldighet att förebygga och förhindra kränkande behandling

7 § Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och

förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Plan mot kränkande behandling

8 § Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Förbud mot kränkande behandling

9 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

10 § En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).

Förbud mot repressalier

11 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för repressalier på grund av att barnet eller eleven medverkat i en utredning enligt detta kapitel eller anmält eller påtalat att någon handlat i strid med bestämmelserna i kapitlet.

Skadestånd

12 § Om huvudmannen eller personalen åsidosätter sina skyldigheter enligt 7, 8, 9, 10 eller 11 § ska huvudmannen dels betala skadestånd till barnet eller eleven för den kränkning som detta innebär, dels ersätta annan skada som har orsakats av åsidosättandet. Skadestånd för kränkning i andra fall än vid repressalier lämnas dock inte, om kränkningen är ringa. Om det finns särskilda skäl, kan skadeståndet för kränkning sättas ned eller helt falla bort.

Rättegång

13 § Mål om skadestånd enligt detta kapitel ska handläggas enligt bestämmelserna i rättegångsbalken om rättegången i tvistemål när förlikning om saken är tillåten. I sådana mål kan det dock förordnas att vardera parten ska bära sin rättegångskostnad, om den part som har förlorat målet hade skälig anledning att få tvisten prövad.

Bevisbörda

14 § Om ett barn eller en elev som anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling enligt 9 § eller repressalier enligt 11 §, visar omständigheter som ger anledning att anta att han eller hon har blivit utsatt för sådan behandling, är det huvudmannen för verksamheten som ska visa att kränkande behandling eller repressalier inte har förekommit.

Bilaga 2:

Diskrimineringsgrunderna

En grundläggande mänsklig rättighet är rätten till likabehandling. Alla elever i skolan ska ha samma rättigheter oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning.

Diskrimineringsgrunderna:

- **Kön**
- **Etnisk tillhörighet**
- **Religion eller annan trosuppfattning**
- **Funktionsnedsättning**
- **Sexuell läggning**
- **Könsöverskridande identitet eller uttryck**
- **Ålder**

Nedan följer några exempel på vad diskriminering/trakasserier kan innebära utifrån de olika diskrimineringsgrunderna.

Kön: Gun vill göra sin praktik på en målerifirma vilket hon blir avrådd från med argumentet: ”Det är för hårt arbete för en tjej.” (diskriminering)

Etnisk tillhörighet: Siv är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Siv MVG, då svenska inte är hennes modersmål. (diskriminering)

Religion eller annan trosuppfattning: Ada är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. (trakasserier)

Funktionsnedsättning: Knut, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar sin plats flera gånger under lektionen. En dag klarar inte läraren av

situationen utan skickar hem Knut med orden: ” Du är inte tillräckligt mogen för att gå på gymnasiet.” (diskriminering/trakasserier)

Sexuell läggning: Några elever på skolan brukar vara elaka mot Otto på många olika sätt. Oftast kallar de honom ”jävla bög” och säger att han är ”tjejig”. (trakasserier)

Ålder: Karin får höra att hon inte klarar av att läsa den svåra boken för att hon är för ung. (diskriminering)

Könsöverskridande identitet/uttryck: Några elever retar Pelle för att han har tjejdkläder. Pelle tycker att hans kläder är fina och bekväma. (trakasserier)

Skollagen Kap 6.§1

Kränkande behandling är att en elevs värdighet kränks och där det saknas koppling till en diskrimineringsgrund.

Förklaring till ord som förekommer i skollagen om kränkande behandling:

Kränkande behandling: Olga blir ofta kontaktad via MSN av elever på skolan. Där kallar de henne ”pucko” och ”tjockis”. De har lagt ut bilder av Olga på Lunarstorm. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.

Direkt diskriminering: Att en elev missgynnas med ursprung i diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering: Att alla elever på skolan behandlas lika trots olika förutsättningar.

Trakasserier: Att en elev kränks utifrån diskrimineringsgrunderna.

Ovanstående text är hämtad ur ”Förebygga diskriminering, främja likabehandling i skolan” från JämO, DO, HO, HomO och BEO.